

RABBI A. D. NEUSTADT

RAV OF CONG; KHAL CHASIDIM
29 ZEVIN ST. NEVE YAKOV
JERUSALEM

אהרן דוד ניישטאדט

רבדק"ק 'קהל חסידים'
וחבר בי"ד ממונות נוה יעקב
פעיה"ק ירושלים תובב"א

ב"ה עש"ק צו שבת הגדול יום ט' לחודש ניסן התש"פ לפ"ג

אל כבוד אנ"ש החשובים ידידי נפשי מתפללי בית מדרשינו היקרים שיחי'

ב"ה שהחיינו וקיימנו לזמן הזה שבת הגדול שנת התש"פ

ב"ה שנה שעברה סיימנו הלכות כל ליל הסדר אחר כמה שנים ודיברנו שבעזרי"ת השנה נתחיל הלכות בדיקת חמץ כמו שמבואר בשו"ע סי' תכ"ט שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח ל' יום וכמש"כ השו"ע הרב סעי' ב': "ותקנה זו לא נתבטלה מישראל גם לאחר חרבן הבית וכו', ולהמון עם היו דורשים הלכות הרגל בשבת שלפניו שבשבת זו היו מתקבצין כל העם מכל הכפרים לשמוע הלכות הרגל לפיכך נהגו בדורות האחרונים שדורשים הל' פסח בשבת שלפני פסח והעיקר לדרוש ולהורות להם דרכי ה' וללמד להם המעשה אשר יעשון" ע"כ, ובמשנ"ב ס"ק ב' סיים "אבל הדרשה רק בפלפול אין יוצאין בזה ידי חובתן".

ובוודאי כואב שאי אפשר למסור את השיעור באופן של פנים אל פנים דיבר, לראות הפנים הנחמדים, אבל מקבלים רצון הבורא ולא רק בדיעבד אלא אפי' לכתחילה שיש הרבה טובות גם במצב הזה וצריכים להודות להקב"ה על זה, ב"ה אנחנו לא צריכים לרוץ למקלטים אלא כל אחד יכול לשבת בביתו בשלוות הנפש עם בני משפחתו, וכמה מניעות מחילול שבת יש עכשיו כאן בארץ הקודש אשר לא היה כמותו מאז קום המדינה... וגם תאונות יש הרבה פחות ב"ה.

הנה ידוע מהמגיד ממעזריטש זי"ע שכל המאורעות המתרחשים מרומזים בפרשה, בפרשתנו פרשת צו מובא שהקב"ה אומר למשה רבינו "ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים וגו' כי שבעת ימים ימלא את ידכם", רואים שכדי לבנות את המשכן היו צריכים קודם אהרן הכהן ובניו לשבת ב"בידוד" במשכן, ופסוק אח"כ כתוב "כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם" וכתב רש"י הק': "וחז"ל דרשו, לעשות זה מעשה פרה, לכפר זה מעשה יוה"כ, ללמדך שכהן גדול טעון פרישה קודם יוה"כ ז' ימים וכן הכהן השוחט את הפרה".

רואים מזה שכדי לחנוך את המשכן שהיה מקום השראת השכינה, וכדי לעשות את כפרת יוה"כ, וטהרת הפרה אדומה, היו צריכים להיות ב"בידוד" – להיות לבד עם הקב"ה.

שמעתי פעם מאדמו"ר מטאלנא שליט"א כשהיה בבית מדרשינו בשבע ברכות לאחד מבני, שאמר בשם החיד"א שמביא מאחד המדרשים שאינו מצוי תחת ידינו, שחרבן הבית קרה בגלל שבתי ישראל לא התנהגו בקדושה כמו שצריך וע"י זה נתקיים בהם מאמר חז"ל סוטה י"ז. "איש ואישה זכו שכינה ביניהם לא זכו אש אוכלתן" וכדברי רש"י שם שהקב"ה מסלק שכינתו ונמצא אש, וכיון שנסתלקה השכינה מעוד בית ומעוד בית... אמר הקב"ה אם בני מסלקין אותי מבתיהם מה לי פה בארץ אין לי היכן לשכון... אסלק את השכינה גם מהבית המקדש וכך נחרב הבית המקדש.

וכתב על זה החיד"א שלפ"ז יוצא שכאשר יתרבה טהרה בישראל ובנ"י יקימו בתים של תורה ומצוות ועוד ועוד בתים יכניסו את השכינה לביתם יחזור הקב"ה וישכין את דירתו כאן בתחתונים ויבנה את בית מקדשינו בב"א.

רואים מזה שההכנה למשיח צריכה להיות באופן שכל אחד יכניס את השכינה לביתו, וכמו שלהשראת השכינה במשכן היו צריכים לפני זה "ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים" – היה נצרך כמה ימי "בידוד" לפני זה, כך גם אנחנו לפני שאנחנו זוכים להשראת השכינה בביתנו – מקדש מעט, אנחנו צריכים לשבת ב"בידוד" עם הקב"ה.

מה עשו אהרן ובניו בשבעת הימים שהם היו במשכן ב"בידוד"?

וחשבתי לומר שהם עשו את מה שיעקב אבינו עשה כשהוא היה בודד בבית לבן י"ד שנים ורעה את הצאן ימים ולילות, כתוב במדרש רבה בראשית (פרשה ע"ד אות ח'): "מה היה אומר? ריב"ל אומר ט"ו שיר המעלות שבספר תהילים היה אומר, כמו שכתוב "לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל" – ישראל סבא, ר' שמואל בר' נחמן אומר כל ספר תהילים היה אומר, כמו שכתוב "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל" – ישראל סבא".

הנה העניין של אמירת תהילים הוא להודות ולהלל להקב"ה על כל החסדים, כמו שאנחנו אומרים בליל שבת "על כל החסד אשר עשית עמדי" וממשיכים "ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתי", כך אנחנו צריכים לשבת לבד עם הקב"ה ולקדש את הבתים שלנו ע"י ההודאה וההלל על כל הטוב ועל ניסיון שבכל יום עמנו ועל נפלאותיו וטובותיו שבכל עת ערב ובוקר וצהרים, ולבקש ואל תטשנו ה' אלוקינו לנצח, ובזה השכינה תחזור לעוד בית ולעוד בית כנ"ל, עד שיחזור וישכן שכינתו בבית המקדש במהרה בימינו אמן.

וכדאי להזכיר מה שדיברנו לפני שבועיים בסעודה שלישית שמו"ח הרב עזריאל טאובר זצ"ל (שהיארצייט שלו יחול ביום ג' הבעל"ט) היה תמיד אומר בשם החת"ס שהקב"ה נתן לבנ"י שתי נסיונות לפני שהוא הוציא אותם ממצרים.

א. במכת חושך שכל ישראל נכנסו לבתי המצריים והם ראו מה יש להם והם יכלו לקחת מה שהם רוצים, אבל היה אסור להם לקחת בלי רשות, ועל אף שיכלו להתפלפל ולהתיר לעצמם לקחת שהרי המצרי ההעביד אותו כ"כ הרבה שנים... ומדין עביד איניש דינא לנפשיה... וכו', אעפ"כ ממון נקי לגמרי זה לא, וזה העמיד אותם הקב"ה בנסיון אם הם יצליחו להתגבר לא לקחת בלי רשות, אלא "וישאלו איש מרעהו".

ב. במכת בכורות היה רעש גדול במצרים כמו שכתוב בפסוק "ותהי צעקה גדולה במצרים כי אין בית שאין שם מת" ודרך הטבע כשיש רעש ובלגן טבע האדם הוא שהסקרנות גורמת לו לצאת לראות מה קרה, העמיד אותם הקב"ה בנסיון ואמר להם "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", אל תהיה סקרן (נייגעריג).

"זכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" גם עתה הקב"ה רוצה מאיתנו שנשב בבית ונעבור ונברוק את ביתנו אם הכסף שיש לנו שייך לנו בצדק ואם לא נחזיר, וכך גם לברוק את עצמינו אם אנחנו חיים באמונה כמו שכתוב "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" וכדברי רש"י שם אל תחקור אחר העתידות, ולא נצא לראות מה קורה בחוץ, לא לקרוא עיתונים, רק לדעת את מה שצריך לדעת למעשה, אבל יותר מזה לא ולצפות לישועת ה' כהרף עין.

ובזה יתקיים בעזה"ת אראנו נפלאות בקרוב ממש. ישועת ה' כהרף עין.

ונזכה לאכול שם מן הזבחים ומן הפסחים אכ"ר.

מידרכם המצפה לשמוע מכם רק בשורות טובות בגשמיות וברוחניות

פסח כשר ושמח

אהרן דוד ניישטאדט

הלכות בדיקת חמץ

כדי שלא נעבור על איסור חמץ תיקנו חז"ל שכל אחד צריך לעשות ב' פעולות:

א. ביעור חמץ ב. ביטול חמץ

לכאורה מספיק רק אחד מהם או ביטול ואז החמץ כבר אינו שלו, או לבער וממילא אין לו חמץ.

אלא חז"ל חששו לתקלה אם אדם רק יבער את החמץ אולי באיזה פינה יישאר חמץ (כמו שהיה סיפור באיזה משפחה שהתקשרו אלי בחוה"מ שהם מצאו פיצה במיקרוגל, שהם כבר ניקו את המיקרוגל כמה ימים לפני פסח ואחד הילדים חימם שם אח"כ פיצה והיא נשכחה שם), לכך הצריכו חז"ל גם לבטל כדי שיהא הכל הפקר.

ורק בביטול לא די שחז"ל חששו שגם אם יפקיר אולי לא יפקיר בלב שלם כשיראה שיש לו הרבה חמץ, ועוד מתוך שהוא רגיל בחמץ כל השנה גזרו שמא יבוא לאוכלו (שו"ע הרב סי' תל"א סעי' ד').

כדי לבער את החמץ צריך קודם כל לנקות את הבית ואח"כ לעשות בדיקת חמץ כמו שכתב הרמ"א סי' תל"ג סעי' י"א "וכל אדם צריך לכבד [לטאטות] חדריו קודם הבדיקה" ועיי"ש במשנ"ב ס"ק מ"ו דלא מיבדק שפיר בלא כיבוד, והמנהג לכבד כל הבית והחדרים ביום י"ג כדי שיוכל לעשות את הבדיקה בליל י"ד, ואפילו מי שמכבד כל ביתו ב"ג ומכווין לבדוק החמץ ולבערו ונוהר שלא להכניס שם עוד חמץ אעפ"כ צריך לבדוק בליל י"ד (סי' תל"ג סעי' י"א).

יש לזכור שכל הנקיון זה רק להוציא את החמץ.

מי שמטופלת בילדים קטנים תקדיש את זמנה וכוחותיה לעיקר, ע"כ אין כל ענין הלכתי להבריק את החלונות, לכבס וילונות, לסייד קירות, ולכבס את הטלית, או לאוורר את הספרים [חוץ מהספרים שרוצים להשתמש בפסח לעבור ולראות שאין בהם חמץ], דווקא לפני פסח, ובפרט השנה שהמתח מספיק גדול ואין צורך להוסיף עוד מתח, וגם כל הילדים נמצאים בבית וא"א לשלוח אותם לחוץ...

יש לזכור שגם נשים חייבות בכל מצוות ליל הסדר ולכן אם עקרת הבית מגיעה באפיסת כוחות לליל הסדר מרוב הידור במצוות הנקיון, ונרדמת עם שתיית הכוס הראשונה יצא שכרה בהפסדה.

חז"ל תיקנו שעל כל אחד לבדוק כל הבית בליל י"ד, והיה גדולי עולם שבדקו כל הלילה או הרבה שעות, אבל למעשה מובא באחרונים וכך גם מובא בספר הליכות אבן ישראל להגרי"י פישר זצ"ל שיכולים לעשות בדיקת חמץ מל' יום לפני פסח, שכל פעם שמנקים ארון היטב מחמץ זהו הבדיקה של הארון, ויש מחמירים לעבור על הארון עם פנס בגמר הנקיון או לאור היום לשם בדיקה, אבל הבעל אבן ישראל לא החמיר בזה, וכך גם כשמנקים את המקרר והמקפיא זה כבר הבדיקת חמץ, אבל כדאי בליל בדיקת חמץ לעבור על הכל בסקירה אם לא שכחו שם משהו חמץ בטעות.

זמן בדיקת חמץ הוא מתחילת הלילה בעצת הכוכבים בעת הצורך אפשר להתחיל לבדוק בבין השמשות.

כמו שמצאנו בשאר מצוות שנוהגות בלילה שיש איסור אכילה לפנייהם, ומצאנו מצוות שיש גם איסור טעימה לפני כן כגון לפני קריאת המגילה, כך אסור גם לאכול לפני בדיקת חמץ ורק אכילת פרי אחד מותר לאכול אבל פירות מרובים פסק המש"ב שאסור לאכול, ועיין בשו"ע הרב סי' תל"א סעי' ה': "כחצי שעה לפני צאת הכוכבים אסרו לו לאכול וללמוד אפי' פרק אחד וכו' שמא ע"י עיונו בלמודו ישכח חובת הבדיקה", ועיי"ש סעי' ו' שאפי' התחיל לפני החצי שעה קודם זמן הבדיקה חייב להפסיק כשיגיע זמנה אפי' עוסק בתורה, ובסעי' י"א כתב שאם יש לו חבר שאינו לומד וכשיגיע זמן הבדיקה יזכיר לו החבר ויפסיק מלימודו הרי זה מותר אפי' תוך חצי שעה מצאת הכוכבים.

גדולי ישראל היו נוהגים ללבוש המעיל העליון והכובע ונוטלים ידיהם לפני הברכה.

מי שיש לו מנין קבוע במרפסות שמתפלל שם מעריב יתפלל מעריב ואח"כ יבדוק אבל מי שמתפלל ביחידות כתב השו"ע הרב שכדאי לבדוק קודם מעריב, וכן נהג הגר"א להתחיל הבדיקה לפני מעריב ואח"כ הפסיק למעריב.

קודם שיתחיל לבדוק צריך לברך כמו שמברך על כל המצוות מדברי סופרים, ומה הוא מברך: "בא"י אמ"ה אקב"ו על ביאור חמץ" ואע"פ שבשעה זו אינו מבערו עדיין מ"מ כיון שלאחר בדיקה מיד הוא מבטל ומפקיד כל החמץ שנשאר בבית שלא מצאו הרי ביטול זה נקרא ביעור כדינו לחמץ שאינו ידוע לו, והחמץ הידוע לו שהוא מצא הוא מצניע עד למחר שיאכל ממנו עד שעה חמישית ומה שנשאר מבערו מן העולם וא"כ הבדיקה הוא צורך הביעור שעל ידו יש לו מה לבער למחרת, ועל הביעור והביטול שבוים י"ד אין מברכים שהם נפטרים בברכה שמברך בשעת הבדיקה (שו"ע הרב סי' תל"ב סעי' א'), ולכן כשמברכים על הבדיקה צריכים לכוון גם על הביעור והביטול שלמחרת.

ועיי"ש בשו"ע הרב סעי' ב' שכתב: "ולמה אין מברכים שהחיינו כמו כל המצוות הבאות מזמן לזמן לפי שמצוה זו היא לצורך הרגל לתקן הבית ולבער החמץ לצורך יו"ט לפיכך היא נפטרת בברכת שהחיינו שמברכים בקידוש בליל יו"ט".

נוהגים להניח קודם הבדיקה בכמה מקומות פתיתי חמץ הכרוכים בנייר או בניילון, כדי שלא תהא הברכה על הבדיקה לבטלה אם לא ימצאו חמץ, ועפ"י סוד נוהגים להניח עשר פתיתים, וצריך שעכ"פ פתית אחד יהיה בו שיעור כזית, משום שבפחות מכזית יש פוסקים שסוברים שאין כלל חיוב בדיקה וביעור.

יש נוהגין שהבודק בעצמו מניח את עשרת הפתיתים לפני בדיקתו וכן נהגו כמה מהגדולים, אבל מנהג העולם שבני הבית מטמינים את הפתיתים בלא שהבודק יראה, ואיתא בחק יעקב טעם למנהג זה כדי שלא יתרשל הבודק מלבדוק היטב, ובודאי שיותר לגלות לבודק היכן נמצאים הפתיתים אם הוא לא מוצא אותם ואין להקפיד שהוא ימצא את זה לבד.

יש שנוהגים לכבות את החשמל קודם הבדיקה כדי שיעשה בדיקה לאור הנר, אבל אין צורך להקפיד בזה אף שכתוב בגמ' פסחים ש"שרגא בטיהרא מאי אהני ליה" כבר משמע שם בלשון הראשונים שזה דווקא ביום, שלנר יש טבע שהוא ביום יותר חלש אבל סתם אור לא מפריע לאור הנר.

את הבדיקה צריך לבדוק לאור הנר ואיתא בפוסקים שגפרור שפיר חשיב נר לענין בדיקת חמץ.

במקומות שקשה לבדוק לאור הנר יבדוק לכתחילה לאור פנס.

ע"כ. בעז"ה נמשיך שנה הבאה בירושלים הבנויה

כתוב מהפוסק ר' משה שטרנבוך שליט"א ראב"ד ירושלים להודיע ולפרסם שכל מי ששוהה בארץ ישראל ויש לו חמץ בחו"ל ע"י איזה אופן שהוא [שותפות או מניות] אינו יכול לבקש מחבירו שימכור חמצו בחו"ל כיון שלדעת הרבה פוסקים איסור בל יראה תלוי במקום שהבעלים נמצאים ולא במקום החמץ, ולכן משעת חצות בערב פסח בא"י הוא כבר עובר בבל יראה על חמצו שבחו"ל אע"פ ששם עדיין לא הגיע זמן חצות, ולכן הוא חייב למכור בא"י את חמצו שבחו"ל כדי שהמכירה תחול לפני זמן חצות שבא"י, ובמוצאי החג בשטר מכירה שלנו [דעדה החרדית] מפורש שהנמצא בארץ ישראל ויש לו חמץ בשאר מדינות שעדיין נמשך שם חג הפסח, אין נקנה חמצו מהגוי אלא רק לאחר הזמן שיוצא הפסח בזמן המדינה ששם נמצא החמץ.